

SESSIÓ INAUGURAL

Palau de la Generalitat, 14 de desembre de 1998

PRESENTACIÓ

Pere Molas Ribalta

Director del Departament d'Història Moderna

És la quarta vegada, en 14 anys, que té lloc la inauguració d'un Congrés d'Història Moderna de Catalunya, organitzat pel Departament d'Història Moderna de la Universitat de Barcelona. És una continuïtat de la qual ens sentim orgullosos. Aquesta sèrie de congressos han estat sobretot un servei, una oferta que el Departament fa al conjunt d'estudiosos d'aquest període de la nostra Història. Una oferta que no ha quedat sense resposta. Bé que organitzat pel Departament d'una Universitat concreta, des de la primera convocatòria hem comptat amb la presència de professors d'altres universitats catalanes, sigui com a ponents o comunicants convidats, sigui com a comunicants lliures. I per aquesta convocatòria concreta han respost a la nostra invitació professors de la Universitat Autònoma de Barcelona, de la Universitat Rovira i Virgili, de la Universitat de Girona, de la Universitat Pompeu Fabra, a més de professors d'altres departaments de la pròpia universitat de Barcelona.

A partir de la segona convocatòria, el tema del Congrés s'ha concretat a una etapa històrica, o ha combinat la perspectiva cronològica amb la temàtica. A part de la possibilitat de disposar de patrocini conjuntural, la tria del tema ha tingut sempre una base sòlida. El moment present, de construcció de la unitat europea, és propici per reflexionar i investigar quin ha estat el paper de Catalunya dins la Història d'Europa i les relacions mantingudes amb d'altres territoris del continent. Però a més d'aquesta conjuntura, que no és pas puntual, la recerca del Departament sempre s'ha orientat vers una perspectiva europea de la Història de Catalunya. Per aquesta raó hem ofert als comunicants invitats i als comunicants lliures la possibilitat de donar al seu treball una doble perspectiva: la d'estudiar les relacions de Catalunya amb d'altres territoris, o la d'analitzar de forma comparativa l'evolució històrica del Principat. El programa del Congrés, el descabdellament de les sessions i la memòria final que llegirà el secretari del Congrés en la sessió de cloenda ens diran quins són els temes triats,

dins la tendència general de la recerca històrica.

Des de la primera convocatòria el model del congrés ha estat obert a la participació d'investigadors lliures, que poden ser professors de diferents nivells de l'ensenyament, i també estudiants dels diferents cicles universitaris. Hi ha un nombre de comunicants que han estat expressament convidats, en funció de la seva especialitat, per a desenvolupar un tema suggerit de forma àmplia i indicativa.

Tot congrés és possible gràcies a una sèrie de col·laboracions. Qui repassi els volums de les actes de les anteriors convocatòries veurà que en la present hem perdut algunes institucions patrocinadores. N'hem conservat d'altres, com la Caixa de Catalunya; i la Conselleria de Cultura hi ha col·laborat diferentment d'anteriors ocasions. Distintes instàncies de la Universitat de Barcelona (la Facultat de Geografia i Història, la Divisió de Ciències Humanes i Socials i el Vice-rectorat de Recerca) han fet contribucions significatives. Hem tingut també col·laboracions noves. L'Acadèmia de Bones Lletres i l'Institut d'Estudis Catalans ens han deixat els seus locals en diferents moments del congrés. L'Istituto Italiano di Cultura i el Consolat general d'Hongria han fet possible el desplaçament dels convidats procedents dels diferents països. Però l'aportació decisiva, per la quantitat, i també pel moment concret en què es va produir, correspon a dues direccions generals de la Conselleria de la Presidència de la Generalitat: la d'Avaluació i Estudis, i la de Relacions Exteriors. A tots moltes gràcies.

Però qui fa possible el congrés són els congressistes. En primer lloc, haig d'agrair la disponibilitat i el desinterès de vora 30 invitats procedents, com he dit, de les diferents universitats catalanes, de València, d'Alacant, de les Illes Balears, de la Universitat Complutense i l'Autònoma de Madrid, de Salamanca, de Gran Bretanya, dels Països Baixos, de França, d'Itàlia, d'Àustria i d'Hongria.

Dins la pròpia universitat de Barcelona la participació dels estudiants ha estat fonamental, començant pels estudiants del Departament de Disseny i Imatge de la Facultat de Belles Arts que han creat el cartell del congrés. El cartell final és el resultat d'un concurs en el que van participar altres quatre equips, amb projectes igualment dignes de consideració. Cal fer esment, també, dels estudiants que han confeccionat una pàgina Web. La dedicació i l'esforç del becaris del Departament ha estat fonamental i els estudiants voluntaris participen de manera decidida i eficaç. Els estudiants inscrits, que constitueixen el grup més nombrós dels congressistes, ens han donat la mida exacta de l'abast de la nostra crida.

Unes paraules finals per introduir el professor Bartolomé Bennassar. Introduir, no pas presentar-lo, que fóra ociós i temerari. Aquest historiador francès, d'origen mallorquí, nascut a Nîmes, autor de novel·les policiaques, hispanista de gran prestigi, ha estat pioner en el desenvolupament de la Història de les mentalitats. Ja fa 25 anys que en un congrés sobre metodologia de ciències històriques va sorprendre l'auditori amb una ponència innovadora sobre com es podien estudiar els comportaments sexuals a partir dels documents de la Inquisició. Ell ens pot explicar bé com veien els catalans els viatgers francòfons durant l'Edat Moderna.